

PREGLED AKTIVNOSTI
CRNOGORSKE AKADEMIJE NAUKA I UMJETNOSTI U 2018.
GODINI

I NAUČNOISTRAŽIVAČKI PROJEKTI – 18

1. *Biodiverzitet Crne Gore (Katalog parazitskih osa Crne Gore; Katalog faune paukova Crne Gore; Katalog faune osolikih muva Crne Gore; Katalog pseudoškorpija Crne Gore)* – rukovodilac akademik Gordan Karaman;
2. *Cerebrovaskularne bolesti u populaciji Crne Gore* – rukovodilac prof. dr Vaso Antunović;
3. *Istorijat vinogradarstva Crne Gore (XVIII–XX vijek)* – rukovodilac dr Svetozar Savić;
4. *Genetsko nasljeđe vinove loze u Crnoj Gori* – rukovodilac prof. dr Vesna Maraš;
5. *Digitalizacija u Crnoj Gori: istorijat, stanje i perspektiva* – rukovodilac akademik Ljubiša Stanković;
6. *Crnogorska služba Valtazara Bogišića* – rukovodilac prof. dr Zoran Rašović, vanredni član CANU;
7. *Humanizam i srednjoškolsko obrazovanje* – rukovodilac akademik Dragan K. Vukčević;
8. *Zelena ekonomija i zeleni poslovi: izazovi i mogućnosti u Crnoj Gori* – rukovodilac prof. dr Veselin Vukotić, vanredni član CANU;
9. *Kodifikacija građanskog prava u Crnoj Gori i uređenje novih ugovora u privredi* – rukovodilac akademik Dragan Radonjić;
10. *Izvori za istoriju Crne Gore* – rukovodilac akademik Đorđe Borozan;
11. *Turski (osmanski) izvori za istoriju Crne Gore* – rukovodilac prof. dr Šerbo Rastoder, vanredni član CANU;
12. *Susreti kultura – strane književnosti u Crnoj Gori* – rukovodilac prof. dr Vesna Kilibarda;
13. *Akaderske besjede* – rukovodilac akademik Zoran Lakić;
14. *Iguman Mojsije i njegovi odnosi sa mitropolitima Petrom I Petrovićem i Petrom II Petrovićem Njegošem u prvoj polovini 19. vijeka* – rukovodilac akademik Miomir Dašić;
15. *Nikola Petrović – crnogorski vladar i pjesnik kod Poljaka* – rukovodilac akademik Nenad Vuković;
16. *Otisak kamena – stećci u Crnoj Gori* – rukovodilac akademik Anka Burić;
17. *Miodrag Vasiljević* – rukovodilac prof. Žarko Mirković, vanredni član CANU;
18. *Akademici CANU – prozaisti* – rukovodilac Pavle Goranović, vanredni član CANU.

MEĐUNARODNI PROJEKTI I INICIJATIVE – 6

1. Nastavljen rad na projektu „Radon u školama i vrtićima u Crnoj Gori”. Nosioi projekta su CANU, Ministarstvo prosvjete i Ministarstvo održivog razvoja i turizma. Projekat finansira Međunarodna agencija za atomsku energiju i Vlada Crne Gore. Rukovodilac projekta akademik Perko Vukotić;
2. Nastavljen rad na zajedničkom projektu CANU i Instituta za balkanske studije Bugarske akademije nauka “Bulgaria, Montenegro and the Balkans from the Berlin Congress to the Present“ (Bugarska, Crna Gora i Balkan od Berlinskog kongresa do danas). Rukovodilac projekta na strani CANU akademik Đorđe Borozan.
3. Nastavljen rad na zajedničkom projektu CANU i Instituta za balkanske studije BAN “Medieval Balkans talking about itself: The Voice of the Natives” (Srednjovjekovni Balkan priča o sebi: glas starosjedilaca). Rukovodilac projekta na strani CANU akademik Đorđe Borozan.
4. Realizacija inicijative o istraživanju arhivske građe u Vatikanskim arhivima vezanim za Crnu Goru. (Formiran projektni tim i utvrđen plan aktivnosti);
5. Realizacija inicijative za saradnju između CANU i Instituta za slavistiku Poljske akademije nauka, na dugoročnom projektu, na temu „Identitet i religija u odnosima manjine i većine. Poljski i crnogorski primjer“. Predlog dostavila prof. Lila Moroz-Grzelak, iz Instituta za slavističke studije PAN;
6. Realizacija inicijative međunarodne Globalne organizacije rada (Global Labor Organization – GLO, Esen, Njemačka) za potpisivanje Memoranduma o razumijevanju (MoU) između Odjeljenja društvenih nauka CANU i GLO, kojim se predviđa učešće u zajedničkim istraživačkim projektima iz oblasti socijalne politike i ekonomije.

II MEĐUNARODNI NAUČNI SKUPOVI I KONFERENCIJE – 6

1. Naučni skup *Žena u jeziku i književnosti – jezik i književnost o ženi*, Centar mladih naučnika i umjetnika, 22. jun;
2. Međunarodni naučni skup *Spoljna politika Crne Gore – istorija i svremenost*, u organizaciji CANU, Vlade Crne Gore i Univerziteta Donja Gorica, 27. septembar;
3. Međunarodna naučna konferencija *Optimization and Applications (OPTIMA 2018)*, u organizaciji CANU, Univerziteta Crne Gore, Računskog centra Ruske akademije nauka i Univerziteta Evora iz Portugalije, Petrovac, 1–6. oktobra;
4. Međunarodni simpozijum *Culture, Technology and Humanism*, koji je CANU organizovala u saradnji sa Evromediteranskom akademijom mrežom (Euro Mediterranean Academies Network – EMAN), Bar (hotel Princess), 4–6. oktobra;
5. Međunarodni naučni skup *Ustavni patriotizam*, u organizaciji CANU i Univerziteta Donja Gorica, 11. oktobar;
6. Međunarodni naučni skup *Književno djelo Stefana Mitrova Ljubiše u svom vremenu i danas*, u organizaciji CANU sa međunarodnim učešćem, 7–8. novembra.

III SARADNJA SA INSTITUCIJAMA U CRNOJ GORI NA BAZI SPORAZUMA

Crnogorska akademija nauka i umjetnosti ima 15 potpisanih sporazuma o saradnji sa institucijama u Crnoj Gori i to: sa 3 univerziteta – Univerzitetom Crne Gore, Univerzitetom Donja Gorica i Univerzitetom Mediteran, sa 5 ministarstava – Ministarstvom kulture, Ministarstvom prosvjete, Ministarstvom pravde, Ministarstvom vanjskih poslova, Ministarstvom zdravlja, sa 7 institucija – Kliničkim centrom Crne Gore, Fondacijom „Petrović Njegoš“, Fondacijom „Petar Lubarda“, Nacionalnom bibliotekom „Đurđe Crnojević“, Kompanijom „13. jul – Plantaže“ a. d., Opštinom Bar i Prijesticom Cetinje.

Na osnovu ovih sporazuma realizovana su 3 međunarodna naučna skupa, 3 okrugla stola, 5 zajedničkih projekata, 2 zajednička izdanja i 1 izložba likovnih radova.

IV OKRUGLI STOLOVI, RASPRAVE I OMAŽI – 12

1. *Istraživanje radona u stanovima u Crnoj Gori*, 15. februar;
2. *O stvaralaštvu Huseina Bašića*, CANU, 30. mart;
3. *Crna Gora: izazovi klimatskih promjena*, CANU i Centar za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju UDG, 5. april;
4. *O promjenama u douniverzitetskom obrazovanju Crne Gore*, 12. april;
5. *Humanizam i srednjoškolsko obrazovanje: mjesto i uloga sociologije i srodnih disciplina*, 13. april;
6. *O metodološkim pitanjima popisa stanovništva*, 23. april;
7. *Mjerila o uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja*, 26. april;
8. *Apsolutno vs. relativno siromaštvo – važnost i metodološki aspekti*, CANU, Univerzitet Donja Gorica i Monstat, 17. oktobar;
9. *Crna Gora 1878–1918. godine*, 22. novembar;
10. *Omaž akademiku Žarku Đurović (povodom 90. godina života)*, 12. decembar;
11. *Omaž književniku Mirku Kovaču (povodom 80 godina od rođenja i 5 godina od smrti)* - 14. decembar;
12. *Omaž književniku Jevremu Brkoviću (povodom 85 godina života)*, 21. decembar.

V NAUČNE TRIBINE – 42

1. Prof. dr Marina Ratković: *Program transplantacije organa u Crnoj Gori*, 19. januar;
2. Prof. dr Aleksandar Bošković: *Savremena antropologija – teme i izazovi*, 7. februar;
3. Prof. dr Aleksandar Baucal: *Ključne kompetencije za budućnost mladih generacija*, 8. februar.
4. Prof. dr Žarko Dašić: *Prelomi zgloba kuka – dijagnostika, klinička slika i liječenje*, 9. februar;
5. Prof. dr Zoran Rašović: *(Ne)poznato o štampanju, proglašenju i primjeni Opšteg imovinskog zakonika za Knjaževinu Crnu Goru u 1888. godini*, 20. februar;

6. Prof. dr Ranko Raičević: *Život i djelo akademika Vladimira Vojvodića*, 22. februar;
7. Prof. dr Žika Bujuklić: *Bogišićev uticaj na pravnu leksiku Laze Kostića tokom prevođenja Dernburgovih „Pandekta“*, 9. mart;
8. Prof. dr Šćepan S. Miljanić: *Postfosilna energetika – moguća globalna rješenja za budućnost*, 15. mart;
9. Dr Stevan Jokić: *Đak, nastavnik, škola u svijetu koji se mijenja*, 21. mart;
10. Prof. dr Đorđije Karadaglić: *Psorijaza – ima li pomaka?*, 23. mart;
11. Prof. dr Mervyn Singer: *Critical illness – is the body smarter than we think?*, 28. mart;
12. Prof. dr Miodrag Šuvaković: *Funkcija i kontrafunkcija: Socijalistički modernizam*, 29. mart;
13. Prof. dr Marko Petrak: *Bogišić i stari crnogorski zakonici*, 17. april;
14. Akademik Nenad Vuković: *100 godina od rođenja Ingmara Bergmana*, 19. april;
15. Prof. dr Miodrag Radunović: *Kalkuloza žučne kese: etiologija, savremeni pristup dijagnostici i liječenju*, 20. april;
16. Prof. dr Josip Kregar: *Na dnu bunara: korupcija kao stanje društva – dijagnoza, lijekovi i prognoza*, 25. april;
17. Prof. dr Gojko Bežovan: *Kako sprovesti reforme i efikasnim korišćenjem sredstava EU pokrenuti razvoj?*, 4. maj;
18. Prof. dr Dragana Radojičić: *Život i djelo akademika Petra Vlahovića*, 14. maj;
19. Prof. dr Kornelije Kvas: *Realizam u svjetskoj književnosti*, 16. maj;
20. Akademik Radomir V. Ivanović: *Bogišićev doprinos razvoju folkloristike (s posebnim osvrtom na bugarštice)*, 17. maj;
21. Prof. dr Mirjana Gotić: *Mijeloproliferativne neoplazme – kliničke implikacije molekularno-genetskih otkrića*, 18. maj;
22. Prof. dr Ivana Trbojević-Milošević, *Interkulturalna pragmatika: komunikacijski problemi u interkulturalnim govornim događajima*, 23. maj;
23. Prof. dr Josef Kautzner: *Atrijalna fibrilacija – rastuća epidemija*, 24. maj;
24. Prof. dr Miodrag V. Orlić: *Uticaj Opšteg imovinskog zakonika (za Knjaževinu Crnu Goru) na razvoj srpskog (i jugoslovenskog) prava*, 25. maj;
25. Prof. dr Dragan Delić: *Značaj infektivnih bolesti u 21. vijeku – tekuće zablude i moguće istine*, 1. jun;
26. Prof. dr Aleksandar Čilikov: *Postvizantijski slikari Crne Gore u XVII vijeku*, 6. jun;
27. Prof. dr Novo Pržulj: *Genetički modificirani organizmi – pitanje siromaštva ili profita*, 21. jun;
28. Akademik Đorđe Borozan: *Knjaz Nikola i Valtazar Bogišić*, 29. jun;
29. Akademik Vladimir Kanjuh: *Primarni (benigni i maligni) i sekundarni tumori srca (Morfološko-kliničke korelacije i kliničke dijagnostičke greške)*, 14. septembar;
30. Dr Vlaho Bogišić: *Nepravni izvori crnogorskog Zakonika*, 18. septembar;
31. Yohanan Friedmann: *The meaning of tolerance in the Islamic tradition / Značenje tolerancije u islamskoj tradiciji*, 3. oktobar;
32. Radivoj Cvetičanin: *Radomir Konstantinović i njegov esej Ko je Barbarogenije*, 9. oktobar;
33. Prof. dr Radmilo Marojević: *Jezik Valtazara Bogišića (prema jeziku Njegoševom: folklorna i knjiška tradicija)*, 11. oktobar;
34. Akademik Branislav Ostojić: *Jezička struktura OIZ-a za Knjaževinu Crnu Goru Valtazara Bogišića s posebnim osvrtom na njegovu leksičku i tvorbeni semantiku*, 18. oktobar.

35. Prof. dr Vladimir Todorović: *Izazovi liječenja kancera u zemljama u razvoju*, 26. oktobar;
36. Prof. dr Borislav Čolaković: *Dr Niko Miljanić, u spomen i sjećanje*, 2. novembar;
37. Prof. Toshiyuki Kono: *Destruction and Recovery of Cultural Heritage / Uništenje i obnova kulturnog nasljeđa*, 9. novembar;
38. Prof. dr Vladimir Mako: *Estetičko mišljenje i traganje za nacionalnim identitetom u arhitekturi: evropsko iskustvo*, 14. novembar;
39. Prof. dr Olivera Miljanović: *Rijetke bolesti u populaciji Crne Gore*, 16. novembar;
40. Dr Johan Ickx: *Historical Archive of the Holy See / Istorijski arhiv Svete Stolice*, 29. novembar;
41. Prof. dr Ilija Vujačić: *Marksova politička misao*, 3. decembar;
42. Doc. dr Brigita Smolović: *Smjernice u dijagnostici i liječenju upalnih bolesti crijeva*, 7. decembar.

VI PROMOCIJE KNJIGA – 7 (12)

1. Mile Grozdanić, *Otisak i znak*, 14. jun;
2. Mihailo Burić, Budimir Fušić i Predrag Bulajić, *Atlas zemljišta Crne Gore*, 20. jun;
3. Radovan Zogović, *Pjesme nepokorne - izbor iz poezije*, priredio Miraš Martinović, 26. jun;
4. Jevrem Brković, *Lirika Duklje (izbor iz poezije)*, priredila Tatjana Bečanović, 10. septembar;
5. Radomir V. Ivanović, *Kazalice Stefana Mitrova Ljubiše*, 8. novembar;
6. Miodrag Perović, *Istorija matematike, I,II,III*, 26. novembar;
7. Promocija svih izdanja u okviru obilježavanja jubileja 130 godina od proglašenja Opšteg imovinskog zakonika za Knjaževinu Crnu Goru, 20. decembar:
  - a) Jubilarno izdanje *Opšteg imovinskog zakonika za Knjaževinu Crnu Goru*;
  - b) Dobrilo Aranitović, *Odabrana bibliografija o Opštem imovinskom zakoniku za Knjaževinu Crnu Goru(1888–2018)*;
  - c) *Opšti imovinski zakonik za Knjaževinu Crnu Goru 1888–2018, Zbornik radova*;
  - d) Zoran Rašović, *Bogišićeve pravne izreke – skladnost između rimskopravnog i crnogorskog narodnog vrela*;
  - e) Zoran Rašović, *Crnogorska služba Valtazara Bogišića (ne)završeni zakonski projekti*;
  - f) Zoran Rašović, *Opšti imovinski zakonik za Knjaževinu Crnu Goru, Završna čitanja na Cetinju, Rijeci Crnojevića i Parizu (knjiga prva) i Opšti imovinski zakonik za Knjaževinu Crnu Goru, Štampanje, proglašenja i primjena u 1888. godini (knjiga druga)*.

VII IZLOŽBE – 3

- Izložba dokumenata (u okviru okruglog stola *Crna Gora 1878–1918*), CANU, 22. novembar;
- Izložba likovnih umjetnika Crnogorske akademije nauka i umjetnosti povodom Dana opštine Bar i Dana oslobođenja Bara, Dvorac kralja Nikole, Bar (zajedno sa Narodnim muzejom Crne Gore i Barskim ljetopisom), 22. novembar;
- Izložba fotografija, portreta, skulptura, izdanja, dokumenata o *Opštem imovinskom*

zakoniku za Knjaževinu Crnu Goru, u okviru obilježavanja jubileja OIZ-a (zajedno sa ODN), CANU, 20. decembar.

VIII KOMEMORATIVNE SJEDNICE – 2

1. Komemorativna sjednica povodom smrti akademika Vučine Šćekića, 18. april;
2. Komemorativna sjednica povodom smrti akademika Svetomira Ivanovića, 24. april.

IX IZDAVAČKA DJELATNOST

IZAŠLO IZ ŠTAMPE – 26

1. Godišnjak CANU za 2017. godinu;
2. *Glasnik Odjeljenja humanističkih nauka*, br. 4;
3. *Glasnik Odjeljenja prirodnih nauka*, br. 22;
4. Zbornik radova sa Međunarodne konferencije *Globalism vs. Nationalism /Globalizam naspram nacionalizma*, tom I i II;
5. Zbornik radova sa naučnog skupa *Stanovništvo Crne Gore – struktura i projekcije*;
6. Zbornik radova sa naučne konferencije *Održivi razvoj planinskih područja – iskustva, izazovi i perspektive*;
7. Zbornik radova sa naučnog skupa *Savremene tendencije u angloameričkoj književnosti* (u organizaciji Centra mladih naučnika CANU);
8. Zbornik *Muzičko školstvo u Crnoj Gori – dometi i perspektive*;
9. Mile Grozdanić, *Otisak i znak*;
10. *Sociološki presjek crnogorskog društva*, rukovodilac projekta akademik Dragan K. Vukčević;
11. Miomir Dašić, *Prilozi istoriji antifašističke borbe u Crnoj Gori 1941–1945*;
12. Jevrem Brković, *Lirika Duklje (izbor iz poezije)*, priredila prof. dr Tatjana Bečanović;
13. *Prirodne nauke matematika i informatika u obrazovnom sistemu Crne Gore*, rukovodilac projekta akademik Slobodan Backović;
14. Zoran Rašović, *Opšti imovinski zakonik za Knjaževinu Crnu Goru, Štampanje, proglašenje i primjena u 1888. godini*, tom I, i *Opšti imovinski zakonik za Knjaževinu Crnu Goru, Završna čitanja na Cetinju, Rijeci Crnojevića i u Parizu*, tom II;
15. Radomir V. Ivanović, *Kazalice Stefana Mitrova Ljubiše*;
16. *Kraljevstvo Srba, Hrvata i Slovenaca (1918–1920)*, Zbornik dokumenata, tom I, *Vojna zaštita otadžbine*, knj. 2/I i knj.2/II, odabrao Vlado Strugar, priredio Milić F. Petrović;
17. *Učiteljska škola u Danilovgradu 1919–1929 – Zbornik dokumenata*, priredio Zoran Lakić;
18. *Turski (osmanski) izvori za istoriju Crne Gore*, tom I, II i III, priredio Šerbo Rastoder;
19. Sonja Tomović-Šundić, *Njegošev doživljaj ljepote*;
20. *Spomenica* preminulom članu CANU akademiku Branku Pavićeviću;
21. *Spomenica* preminulom članu CANU akademiku Dragutinu Vukotiću;

22. Dobrilo Aranitović, *Odabrana bibliografija o Opštem imovinskom zakoniku za Knjaževinu Crnu Goru (1888–2018)*;
23. *Opšti imovinski zakonik za Knjaževinu Crnu Goru*, Zbornik radova;
24. *Opšti imovinski zakonik za Knjaževinu Crnu Goru 1888–2018* (jubilarno izdanje);
25. *Poezija članova Crnogorske akademije nauka i umjetnosti*, priredio Pavle Goranović;
26. *Mediteranac sa Prokletija, Djelo Zuvdije Hodžića u književnoj kritici*, urednik Pavle Pejović.

X MEĐUNARODNA SARADNJA

a) Predstavници CANU u 2018. godini ostvarili su učešće po pozivu na skupovima akademijskih asocijacija čiji je nacionalni član CANU ili njeni članovi (10), kao i posjete nacionalnim akademijama nauka i uzvratno:

- Svečana plenarna sjednica Evropske akademije nauka i umjetnosti (Festive Plenary Session of EASA), 2–3. marta, Salzburg;
- Međunarodna naučna konferencija društvenih nauka i umjetnosti (International Scientific Conferences on Social Sciences and Arts – SGEM Vienna Art Hofburg), 19– 22. marta, Beč;
- Okrugli sto o budućnosti demokratije: izazovi i prilike (Round table on the Future of Democracy: Challenges & Opportunities), u organizaciji WAAS i Svjetskog univerzitetskog konzorcijuma (WUC), 3–5. aprila, Dubrovnik;
- Proslava povodom 50 godina Rimskog kluba (Club of Rome), 6 – 8. aprila, Vintertur, Švajcarska;
- Generalna skupština Evropske federacije akademija prirodnih i humanističkih nauka (ALLEA General Assembly 2018), 16–18. maja, Bugarska akademija nauka, Sofija;
- Delegacija CANU u posjeti Svetoj Stolici i Arhivu u Vatikanu. Posjeta realizovana uz podršku Ambasade Crne Gore pri Svetoj Stolici i SVMR-u, 27–30. maja, Rim;
- 4. zajednička konferencija nauke Berlinskog procesa/Zapadnobalkanskog procesa (4th Joint Science Conference of the Berlin Process/Western Balkans Process), u organizaciji italijanske Accademia Nazionale dei Lincei i Njemačke nacionalne akademije nauka Leopoldina, 30. maja – 2. juna, Rim;
- Šestočlana delegacija Šangajske akademije društvenih nauka (Shanghai Academy of Social Sciences – SASS), na čelu sa prof. Zhan-om Wang-om, bivšim predsjednikom SASS, posjetila CANU. Sastanku prisustvovao i ambasador Narodne Republike Kine u Crnoj Gori, g. Cui Zhiwei, sa saradnicima, 7. jun;
- Delegacija CANU na poziv akademika Vladimira G. Gusakova, predsjedavajućeg Predsjedništva NANB, u posjeti Nacionalnoj akademiji nauka Bjelorusije, 16– 21. juna, Minsk;
- Osnivačka Generalna skupština Međunarodnog savjeta za nauku (Founding General Assembly of the International Science Council - ISC), 3–5. jula, Maison des Océans, Pariz;
- Godišnji sastanak članova Evropske grupe Međunarodnog savjeta za nauku (Annual Meeting of ISC European Group members), 13–14. septembra, Ruska akademija nauka, Moskva;
- CANU postala punopravni član Međunarodne asocijacije akademija nauka (Международная ассоциация академии наук – МААН/ International Association of

Academies of Sciences – IAAS), na Jubilarnoj skupštini Savjeta MAAN/IAAS, 21. septembar, Minsk.

- Delegacija CANU učestvovala u programu proslave 25 godina Akademije nauka i umjetnosti Republike Srpske (ANURS), 23–24. septembra, Banja Luka;
- 9. konferencija Dunavskih akademija (9th Danube Academies Conference), u organizaciji Evropske akademije nauka i umjetnosti (EASA), pod pokroviteljstvom Vlade pokrajine Baden – Virtemberg, 11–12. oktobra, Štuttgart;
- XIV međunarodna konferencija „A New Concept of Human Security“ (Novi koncept ljudske bezbjednosti), u organizaciji Evropskog centra za mir i razvoj (ECPD), 26. oktobar, Beograd;
- Zajednička konferencija ALLEA-e i Kraljevskog društva iz Londona (Royal Society), “Flourishing in a Data-enabled Society“ (Procvat u društvu s dostupnim podacima), Chicheley Hall, 1–2. novembra;
- Delegacija CANU u posjeti Njemačkoj nacionalnoj akademiji nauka Leopoldina, Hale, 26. novembar, i drugim visokim obrazovnim ustanovama u Berlinu i Manhajmu. Posjeta realizovana u saradnji sa Ambasadorom Crne Gore u Njemačkoj, 25–29. novembra;
- U sklopu posjete Crnoj Gori dr Johan Ickx, direktor Istorijskog arhiva Sekretarijata Svete Stolice u Vatikanu, posjetio CANU. Razmotren plan aktivnosti na realizaciji projekta istraživanja arhivske građe vezane za Crnu Goru dostupne u Vatikanskim arhivima. Dr Ickx potom održao predavanje u Akademiji, 29. novembar.

b) Studijski boravci u Crnoj Gori po osnovu bilateralnih sporazuma o saradnji:

Na osnovu Sporazuma o naučnoj saradnji CANU i Bugarske akademije nauka (BAN), studijski boravak u Crnoj Gori, u sklopu dva zajednička projekta, realizovala su 3 istraživača iz Bugarske, u ukupnom trajanju od 14 dana.

c) Uz podršku Akademije, posjete radi učešća na naučnim skupovima sa izlaganjem i na umjetničkim izložbama, članovi CANU realizovali su u zemljama: Japan, Bosna i Hercegovina, Italija, Rusija, Srbija, Rusija, Francuska, Makedonija, Hrvatska.

Članovi CANU, rukovodioci i saradnici na projektima podržanim od strane Komisije CANU za naučne i umjetničke djelatnosti u svrhu istraživačkog rada realizovali brojne studijske boravke u inostranstvu, u zemljama: Bosna i Hercegovina, Srbija, Turska, Albanija, Hrvatska, Velika Britanija, Španija. Takođe, spoljni saradnici posjetili Crnu Goru.

Za potrebe unapređenja rada Službe CANU, podržan boravak u inostranstvu jednom broju zaposlenih (Hrvatska, Srbija, Belgija, Italija, Slovenija).